

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון
ירושלים, טבת התשפ"א, ינואר 2021

פעולות אגף אכיפה וההוצאה לפועל 2019 מרק רוזנברג

סקרים מנהליים 147

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

פעולות אגף אכיפה וההוצאה לפועל 2019

מרק רוזנברג

סקרים מינהליים 147
ירושלים, טבת התשפ"א, ינואר 2021

פתח דבר

המוסד לביטוח לאומי פועל באמצעות אגף האכיפה וההוצאה לפועל לאתר את החייבים דמי ביטוח ולהניעם להסדיר את חובם למוסד. האגף פועל לשם כך בשתי דרכים: האחת, עיקול חפצים של החייבים בבתייהם ובעסקיהם עד הסדרת החוב, ואם החוב לא משולם – הוצאתם ומכירתם; והאחרת, הטלת עיקול נכסים הנמצאים אצל גורמים אחרים (בנקים, חברות אשראי ומשרד התחבורה) – כספים, כלי רכב ומקרקעין.

פרסום זה סוקר את פעילות האגף בשנת 2019, ומובאים בו נתונים על היקפה ותוצאותיה, גם בהשוואה לשנים קודמות.

תודתי למרק רוזנברג על ריכוז הנתונים והכנת הפרסום. תודה גם למיה עורב-הטל על העריכה הלשונית ולחיה רבין על ההבאה לדפוס.

ניצה (קלינר) קסיר
סמנכ"ל מחקר ותכנון

תוכן העניינים

1	פעולות אגף האכיפה וההוצאה לפועל
1	עיקרי הממצאים
6	פעולות האכיפה לפי סניפים
12	גבייה באמצעות הטלפון
16	מכירת חפצים מעוקלים
18	עיקול נכסים שבידי צד שלישי
25	השפעה מאוחרת של פעולות הגובים

פעולות אגף האכיפה וההוצאה לפועל

המוסד לביטוח לאומי פועל באמצעות אגף האכיפה וההוצאה לפועל לאתר את החייבים דמי ביטוח – מבוטחים לא-שכירים ומעסיקים – ולהניעם להסדיר את חובם. האגף פועל לשם כך בשתי דרכים: האחת, עיקול חפצים עד הסדרת החוב, ואם החוב לא משולם – הוצאתם ומכירתם, והאחרת עיקול נכסים המצויים אצל גורמים אחרים (בנקים, חברות אשראי או משרד התחבורה) – כספים, כלי רכב ומקרקעין.

האכיפה נעשית מכוח שתי הרשאות בחוק:

- הרשאה גמ/2 – לעיקול רכוש: לחייבים שסכום החוב שלהם גבוה מכמה מקדמות או מסכום המתעדכן מעת לעת.
- הרשאה גמ/4 – להוצאת רכוש מעוקל כדי למוכרו: לחייבים שלא הסדירו את חובם בתוך 14 יום לאחר שהרכוש שעוקל (לפי הרשאה גמ/2 כאמור).

ב-2019 היה גובה החוב המינימלי שבגיניו ננקטו צעדי אכיפה והוצאה לפועל כדלקמן: לעצמאים – 2,500 ש"ח, למעסיקים שיש להם עד 10 עובדים – 1,500 ש"ח, ולמעסיקים גדולים יותר – 2,500 ש"ח. לעתים ננקטות פעולות גם כלפי חייבים שחובם נמוך יותר. הנתונים התבססו על סיכומי דוחות חודשיים של הגובים.

עיקרי הממצאים

ב-2019 עשו הגובים 164.6 אלף פעולות בקרב החייבים – עלייה של 1.7% במספר הפעולות לעומת 2018. 144.9 אלף פעולות (כולל שיחות טלפון) נעשו מתוקף ההרשאה **לעיקול חפצים** (גמ/2): ב-17.6% בהן נגבו כספים וב-4.2% עוקלו חפצים. 19.7 אלף פעולות נעשו מתוקף ההרשאה **להוציא חפצים** מהבית או מהעסק (גמ/4): ב-19.6% נגבו כספים וב-7.8% הוצאו חפצים מעוקלים.

לאור העלויות הגבוהות של פעולות האכיפה וההוצאה לפועל, המוסד מגביר את השימוש בפניות בטלפון ותשלום החוב בכרטיס אשראי או הוראות קבע. ב-2019 נעשו 90.8 אלף שיחות טלפון, שהיוו 57.5% מסך פעולות האגף בקרב החייבים בשנה זו. שיעור ההצלחה של הגבייה בטלפון היה 25.1% מסך החייבים.

ב-2019 נגבו מן החייבים 908.3 מיליון ש"ח – עלייה נומינלית של 12.3% לעומת 2018. 643.7 מיליון ש"ח נגבו ממעסיקים, והיתר – 264.6 מיליון ש"ח נגבו מהמבוטחים הלא-שכירים (לוח 1).

לוח 1: סכומי החוב שנגבו באמצעות פעולות הגבייה, 2015-2019

שנה	הסכום שנגבה (מיליוני ש"ח)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)
סך הכל		
2015	699.9	-7.8
2016	540.7	-22.7
2017	723.5	33.8
2018	809.2	11.8
2019	908.3	12.3
לא-שכירים		
2015	223.2	-10.6
2016	168.0	-24.8
2017	219.2	30.5
2018	237.9	8.5
2019	264.6	11.3
מעסיקים		
2015	476.6	-6.4
2016	372.7	-21.8
2017	504.4	35.3
2018	571.3	13.3
2019	643.7	12.7

2,798 אלף מדרישות העיקול הוצאו על נכסים שבידי צד שלישי – ירידה של 6.6% לעומת 2018. דרישות אלה הביאו ל-509.3 אלף עיקולים, שהם 18.2% מכלל דרישות העיקול, בסכום כולל של כ-72.8 מיליון ש"ח לטובת המוסד – ירידה של 24.9% לעומת 2018.

ב-2019 הושקעו 5,653 ימי עבודה באכיפה והוצאה לפועל לרבות ימי הדרכה לגובים חדשים – עלייה של 9.7% לעומת 2018 (לוח 1). מספר הפעולות לרבות שיחות טלפון היה 164.6 אלף, לעומת 161.8 אלף ב-2018 – עלייה של 1.7%. בקרב לא-שכירים נעשו 118.7 אלף פעולות ובקרב מעסיקים 45.9 אלף, 88.4% ו-87.2% בהן בהתאמה נעשו במסגרת הרשאות גמ/2 (לוחות 2 ו-3). הגובים גם אפשרו לחייבים להסדיר את חובם בסניפי המוסד במועד מאוחר יותר.

כאשר העסק נמצא סגור, הושארה בקשה להסדיר את החוב. בבדיקות מדגמיות הוכח, כי רבים מבעלי העסקים הסגורים הסדירו מאוחר יותר את חובם. במקרים של חייבים שעזבו או שלא אותרו בכתובת הקיימת, הגובים דיווחו על שינוי כתובת, והדרישה לתשלום נשלחה לכתובת החדשה. במקרים קשים נסגרו תיקים של מעסיקים והגדרתם שונתה ללא-שכירים, תוך העברת חובם ל"חוב אבוד".

לוח 2: ימי עבודה ופעולות הגבייה (מספרים מוחלטים ואחוז השינוי), 2015-2019

שנה	ימי עבודה	פעולות			השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	
		סך הכל	לא-שכירים	מעסיקים	במספר ימי העבודה	במספר הפעולות
2015	4,299	134,015	101,709	32,306	0.7	-14.3
2016	4,920	128,541	98,460	30,081	14.4	-4.1
2017	5,010	130,444	97,665	32,779	1.8	1.5
2018	5,152	161,809	116,343	45,466	2.8	24.0
2019	5,653	164,584	118,678	45,906	9.7	1.7

לוח 3: פעולות הגבייה לפי סוג המבוטח וההרשאה (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015-2019

שנה	לא-שכירים			מעסיקים		
	סך הכל (מספרים מוחלטים)	הרשאות גמ/2 (%)	הרשאות גמ/4 (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	הרשאות גמ/2 (%)	הרשאות גמ/4 (%)
2015	101,709	93.0	7.0	32,306	88.8	11.2
2016	98,460	89.5	10.5	30,081	82.9	17.1
2017	97,665	87.3	12.7	32,779	82.3	17.7
2018	116,343	89.1	10.9	45,466	89.3	10.7
2019	118,678	88.4	11.6	45,906	87.2	12.8

לוחות 4' ו-4'ב' מציגים את הפעולות לפי סוג ההרשאה ותוצאות הפעולה. מהלוחות עולה כי משקלן של הפעולות שבהן נגבו כספים עלה מ-17.2% ב-2018 ל-17.8% ב-2019. במסגרת הרשאה גמ/4 נגבו כספים ב-19.6% מן הפעולות לעומת 17.2% בפעולות גמ/2. אצל המבוטחים הלא-שכירים עלה משקלן של הפעולות שבהן נגבו כספים מ-14.9% ל-15.7%. בקרב המעסיקים נגבו כספים ב-23.3% מהפעולות, עלייה מזערית בהשוואה ל-2018. עם זאת, בשנים האחרונות בתי החייבים נמצאו סגורים או שהחייבים עזבו ביותר משליש מן הפעולות, ולכן הגובים דיווחו על ניתוק קשר ועל צורך לאתר את כתובתם החדשה של החייבים או לסגור את תיקם.

לוח 4א': פעולות הגבייה לפי התוצאה ולפי סוג ההרשאה (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015-2019

תוצאה (אחוזים, סה"כ = 100%)						פעולות		שנה
עזב	סגור	דחייה, אין מה לעקל, התנגדות	עיקולים והוצאת מטלטלים	גבייה	הוסדר לפני הפעולה	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
סך הכל								
10.0	29.0	33.9	6.6	20.1	0.4	-14.3	134,015	2015
14.5	30.6	28.4	6.6	18.6	1.2	-4.1	128,541	2016
11.9	29.2	28.5	3.7	22.7	1.5	1.5	130,444	2017
9.9	24.6	38.7	4.5	17.2	5.2	24.0	161,809	2018
9.1	25.6	38.5	4.7	17.8	4.4	1.7	164,584	2019
סך הכל הרשאות גמ/2								
9.5	29.3	34.2	6.1	20.6	0.4	-13.6	123,334	2015
14.5	31.8	28.4	6.0	18.3	1.1	-8.3	113,077	2016
11.8	30.3	28.6	2.9	23.0	1.4	-0.7	112,285	2017
9.3	24.2	39.9	4.0	17.1	5.5	28.5	144,274	2018
8.3	25.5	39.8	4.2	17.6	4.7	0.5	144,928	2019
סך הכל הרשאות גמ/4								
15.5	25.4	29.9	13.1	15.1	0.9	-21.2	10,681	2015
15.2	22.4	28.9	11.2	20.4	1.9	44.8	15,464	2016
12.8	22.1	27.7	8.8	20.5	2.0	17.4	18,159	2017
15.2	27.1	28.8	7.9	18.2	2.6	-3.4	17,535	2018
14.7	26.2	29.5	7.8	19.6	2.2	12.1	19,656	2019

**לוח ב'4: פעולות הגוביה לפי התוצאה – לא-שכירים ומעסיקים (מספרים מוחלטים ואחוזים),
2019-2015**

תוצאה (אחוזים, סה"כ = 100%)						פעולות		שנה
עזב	סגור	דחייה, אין מה לעקל, התנגדות	עיקולים והוצאת חפצים	גבייה	הוסדר לפני הפעולה	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
סך הכל לא-שכירים								
10.9	32.2	32.7	6.9	17.1	0.3	-13.0	101,709	2015
16.5	33.8	26.0	7.1	15.7	1.1	-3.2	98,460	2016
13.3	33.5	26.1	3.6	19.4	1.4	-0.8	97,665	2017
11.6	29.1	34.3	4.7	14.9	5.3	19.1	116,343	2018
10.3	29.5	35.1	5.0	15.7	4.3	2.0	118,678	2019
מזה: 2/גמ								
10.4	32.3	32.6	6.6	17.8	0.3	-12.0	94,632	2015
16.4	34.6	25.4	6.6	16.0	1.1	-6.9	88,138	2016
13.2	34.7	25.6	2.9	19.9	1.4	-3.2	85,294	2017
11.0	29.0	34.8	4.3	15.2	5.6	21.5	103,670	2018
9.5	29.7	35.7	4.5	16.0	4.7	1.2	104,905	2019
מזה: 4/גמ								
16.9	31.2	32.9	11.0	7.6	0.4	-24.0	7,077	2015
17.1	26.2	31.0	11.5	13.1	1.1	45.9	10,322	2016
14.0	24.8	29.6	8.3	16.3	1.4	19.9	12,371	2017
16.9	29.5	30.3	8.2	12.9	2.3	2.4	12,673	2018
16.8	28.6	31.0	8.5	13.5	1.6	8.7	13,773	2019
סך הכל מעסיקים								
7.2	18.7	37.7	5.8	29.8	0.9	-18.1	32,306	2015
8.3	20.5	36.5	5.1	28.1	1.6	-6.9	30,081	2016
7.8	16.4	35.6	4.1	32.4	1.7	9.0	32,779	2017
5.6	13.0	49.8	3.8	23.0	4.9	38.7	45,466	2018
5.8	15.3	47.3	3.9	23.3	4.5	1.0	45,906	2019
מזה: 2/גמ								
6.5	19.3	39.4	4.3	29.8	0.8	-18.5	28,702	2015
7.6	21.6	39.0	3.9	26.7	1.2	-13.1	24,939	2016
7.3	16.4	38.3	2.9	32.9	1.4	8.2	26,991	2017
4.9	12.0	52.8	3.3	21.9	5.1	50.4	40,604	2018
5.2	14.5	50.4	3.5	21.7	4.6	-1.4	40,023	2019
מזה: 4/גמ								
12.7	14.2	24.1	17.4	29.9	1.7	-15.0	3,604	2015
11.5	14.9	24.7	10.6	34.9	3.5	42.7	5,142	2016
10.4	16.4	23.4	9.7	29.6	3.1	12.6	5,788	2017
11.0	20.9	25.1	7.2	32.3	3.5	-16.0	4,862	2018
9.8	20.6	26.0	6.1	33.7	3.7	21.0	5,883	2019

פעולות האכיפה לפי סניפים

ב-2019 חלו בסניפים רבים שינויים במספר ימי העבודה של הגובים – בחלקם המספר גדל ובחלקם הצטמצם לעומת 2018. ראוי לציון גידול ניכר בתל אביב (51.8%) ונצרת (37%) (לוח 5א'). המדדים שלפיהם קיבלו הסניפים "ימי גובים" היו תלויים במספר ההרשאות שקיבל כל סניף, בעומק הפיגור ובהיקף החובות בסניף. מספר ימי העבודה השפיע ישירות על השינויים במספר הפעולות של הגובים בסניפים.

מספר הפעולות (כולל שיחות טלפון) עלה עלייה ניכרת באשקלון (36.7%) ותל אביב (32.1%). שיעורי הצלחה גבוהים של פעולות (גבייה, עיקול או הוצאת חפצים) בלטו בנצרת (35.7%) ובכרמיאל (32.8%). הגידול הרב ביותר בסכומים שנגבו היה בבני ברק (117.6%) ובתל אביב (89.5%).

במספר הפעולות (כולל שיחות טלפון) לעיקול חפצים (הרשאות גמ/2) חל גידול ניכר באשקלון (37.3%) ותל אביב (32.9%). השיעור הגבוה ביותר של גביית כספים או עיקול חפצים היה בנצרת (34.7%) ופתח תקוה (31%). ראוי לציון גידול ניכר בסכומים שנגבו בבני ברק (117.6%) ובתל אביב (93.3%) (לוח 5ב').

מספר הפעולות להוצאת חפצים ולמכירתם (הרשאות גמ/4) עלה ב-2019 ב-12.1% לעומת 2018. באשדוד גדל מספרם ב-86.6% ובנצרת ב-64.6%. בקריות בלט שיעור גביית הכספים, העיקולים והוצאת החפצים – 75% מכלל הפעולות (לוח 5ג').

במספר הפעולות בקרב המבוטחים הלא-שכירים הגידול הניכר ביותר היה בסניפים אשקלון ובאר שבע – 33% ו-27.9% בהתאמה. הצלחה ניכרת בגביית כספים ובעיקול והוצאת חפצים היתה בנצרת – 34.3% ובכרמיאל – 28.8%. גידול ניכר בסכומים שנגבו היה בחולון (66.1%) ובכפר סבא (57.7%) (לוח 5ד').

במספר הפעולות בקרב המעסיקים חל גידול ניכר בתל אביב ואשקלון – 52.5% ו-51.2% בהתאמה. שיעורים גבוהים של גביית כספים ועיקול חפצים נרשמו בכרמיאל ונצרת – 38.7% ו-37.3% בהתאמה (לוח 5ה').

לוח 5א': פעולות וסכומים שנגבו, לפי סניף, 2019

גבייה		פעולות שנעשו				ימי עבודה		סניף
השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	הסכום שנגבה (אלפי ש"ח)	גביית כספים, עיקולים והוצאת חפצים (%)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה: פעולות גמ/4 (%)	סך הכל	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מספרים מוחלטים	
12.3	908,330	22.6	1.7	11.9	164,584	9.7	5,653	סך הכל
15.5	62,320	17.3	-3.0	11.1	13,827	0.6	473	ירושלים
89.5	94,048	21.7	32.1	1.0	8,038	51.8	208	תל אביב
31.4	26,114	19.8	4.4	32.8	5,203	15.2	167	חיפה
-42.9	12,368	19.7	-13.7	2.3	5,505	6.2	154	אשדוד
10.0	17,864	17.9	36.7	0.9	6,356	12.4	136	אשקלון
7.7	42,581	24.7	26.2	23.7	14,910	14.9	587	באר שבע
117.6	19,444	13.5	17.4	-	2,074	-32.7	37	בני ברק
2.5	48,296	27.9	-6.2	29.5	7,102	-2.7	254	חדרה
-5.3	11,041	12.3	21.6	10.9	5,069	22.7	189	חולון
-34.0	15,800	23.4	-26.7	4.5	4,522	0.0	188	טבריה
27.9	11,690	17.5	-12.4	5.2	5,884	-3.0	193	יפו
22.9	75,441	24.7	16.8	10.7	10,628	25.8	293	כפר סבא
-7.1	12,258	32.8	-3.9	47.5	2,850	7.6	141	כרמיאל
33.0	27,752	22.8	-6.0	16.0	4,077	0.0	227	נהריה
-14.5	71,687	35.7	-15.3	34.4	7,983	37.0	289	נצרת
23.4	41,183	24.1	4.7	17.0	8,014	24.0	269	נתניה
-17.9	36,047	26.7	-45.8	17.2	2,549	-44.3	73	עפולה
29.2	81,015	28.6	15.7	10.3	10,766	8.1	254	פתח תקוה
65.1	32,018	17.0	6.2	0.2	5,672	-8.9	153	קריות
4.7	24,789	17.0	-0.9	1.2	6,074	-14.3	126	ראשון לציון
-19.6	52,829	16.1	8.8	0.5	11,326	24.7	217	רחובות
4.4	43,702	20.9	-11.1	1.3	11,065	3.0	271	רמלה
-6.7	11,760	16.3	-14.0	10.5	3,585	-27.2	99	רמת גן
45.1	36,280	97.9	18.5	-	1,505	32.9	655	משרד ראשי

לוח 25': פעולות לעיקול חפצים (הרשאות גמ/2) וסכומים שנגבו, לפי סניף, 2019

גבייה		פעולות שנעשו				סניף
השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	הסכום שנגבה (אלפי ש"ח)	מזה : גביית כספים ועיקולים (%)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה : לא-שכירים (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
10.8	836,199	22.0	0.5	72.4	144,928	סך הכל
18.0	56,209	15.8	-1.7	81.8	12,296	ירושלים
93.3	93,595	21.7	32.9	73.8	7,961	תל אביב
33.6	23,404	23.6	-2.6	65.6	3,497	חיפה
-43.4	12,005	19.6	-14.7	85.0	5,380	אשדוד
11.1	17,812	18.0	37.3	77.8	6,296	אשקלון
5.4	35,493	19.2	22.2	71.4	11,372	באר שבע
117.6	19,444	13.5	17.4	66.4	2,074	בני ברק
-0.4	38,993	26.1	-14.5	39.2	5,008	חדרה
0.9	9,898	12.5	21.4	87.8	4,517	חולון
-44.1	13,236	22.5	-28.5	74.3	4,320	טבריה
30.5	10,908	17.5	-12.8	87.6	5,576	יפו
25.8	73,911	26.5	21.0	64.6	9,495	כפר סבא
-33.3	6,155	25.0	-14.7	63.1	1,496	כרמיאל
26.3	24,735	22.4	-4.0	48.8	3,423	נהריה
-30.8	50,201	34.7	-32.5	57.4	5,233	נצרת
23.4	37,840	26.7	2.7	74.6	6,653	נתניה
-17.1	35,197	27.6	-47.4	59.7	2,111	עפולה
31.4	78,697	31.0	25.5	77.3	9,656	פתח תקוה
64.6	31,887	16.9	6.4	65.6	5,660	קריות
4.5	24,696	17.0	-0.8	79.1	6,003	ראשון לציון
-20.7	51,870	16.0	9.2	69.2	11,273	רחובות
2.1	42,143	20.8	-11.1	80.8	10,916	רמלה
-6.8	11,590	17.2	-16.9	72.0	3,207	רמת גן
45.1	36,280	97.9	18.5	57.9	1,505	משרד ראשי

לוח 5ג': פעולות להוצאת חפצים (הרשאות גמ/4) וסכומים שנגבו, לפי סניף, 2019

גבייה		פעולות שנעשו				סניף
השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	הסכום שנגבה (אלפי ש"ח)	מזה : גביית כספים ועיקולים (%)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה : לא-שכירים (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
32.5	72,130	27.4	12.1	70.1	19,656	סך הכל
-3.5	6,111	29.3	-12.2	91.6	1,531	ירושלים
-61.3	453	20.8	-14.4	66.2	77	תל אביב
14.4	2,709	11.8	22.6	78.9	1,706	חיפה
-13.0	363	20.8	86.6	79.2	125	אשדוד
-74.8	52	13.3	-7.7	40.0	60	אשקלון
21.2	7,088	42.4	40.8	72.6	3,538	באר שבע
-	-	-	-	-	-	בני ברק
16.6	9,304	32.0	22.2	54.4	2,094	חדרה
-38.9	1,143	10.9	22.7	74.6	552	חולון
1038.4	2,564	42.1	57.8	40.1	202	טבריה
0.4	782	18.2	-2.8	57.8	308	יפו
-42.1	1,530	9.3	-9.9	78.5	1,133	כפר סבא
53.2	6,103	41.4	11.6	57.7	1,354	כרמיאל
137.8	3,018	24.9	-15.2	82.7	654	נהריה
89.9	21,486	37.5	64.6	48.1	2,750	נצרת
23.4	3,343	11.6	15.9	84.6	1,361	נתניה
-40.7	850	22.4	-37.2	76.3	438	עפולה
-17.3	2,318	7.2	-31.1	79.2	1,110	פתח תקוה
3967.9	131	75.0	-45.5	91.7	12	קריות
68.2	94	14.1	-5.3	80.3	71	ראשון לציון
227.7	959	32.1	-42.4	69.8	53	רחובות
171.5	1,559	26.8	-11.3	77.2	149	רמלה
0.5	170	8.7	23.5	93.7	378	רמת גן
-	-	-	-	-	-	משרד ראשי

לוח ד'5: פעולות וסכומים שנגבו לפי סניף – לא-שכירים, 2019

גבייה		פעולות שנעשו				סניף
השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	הסכום שנגבה (אלפי ש"ח)	מזה : גביית כספים ועיקולים (%)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה : לא-שכירים (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
11.3	264,647	20.8	2.0	11.6	118,678	סך הכל
5.9	24,052	16.2	-2.5	12.2	11,460	ירושלים
32.0	16,081	18.2	26.3	0.9	5,925	תל אביב
-17.3	9,145	17.7	-3.3	37.0	3,641	חיפה
-27.7	5,996	20.1	-15.0	2.1	4,670	אשדוד
34.6	6,559	17.3	33.0	0.5	4,921	אשקלון
51.6	19,266	26.1	27.9	24.0	10,683	באר שבע
44.3	1,948	10.2	6.0	-	1,377	בני ברק
8.0	9,343	25.2	-5.7	36.8	3,102	חדרה
66.1	5,863	10.7	27.1	9.4	4,378	חולון
-22.5	6,013	19.7	-24.8	2.5	3,289	טבריה
16.7	7,749	16.4	-14.0	3.5	5,065	יפו
57.7	17,755	21.4	20.1	12.7	7,023	כפר סבא
25.2	4,662	28.8	1.1	45.3	1,725	כרמיאל
37.7	5,029	17.5	-2.2	24.5	2,211	נהריה
-7.6	22,868	34.3	-19.7	30.6	4,329	נצרת
26.8	14,890	21.7	5.8	18.8	6,114	נתניה
-40.7	5,133	23.1	-50.5	21.0	1,594	עפולה
50.8	29,036	26.2	19.7	10.5	8,340	פתח תקוה
34.5	7,887	14.3	0.9	0.3	3,722	קריות
46.5	11,879	17.6	6.6	1.2	4,803	ראשון לציון
-12.2	12,165	17.6	22.6	0.5	7,839	רחובות
-28.5	14,641	21.3	-14.4	1.3	8,934	רמלה
14.6	3,857	15.3	-20.2	13.3	2,662	רמת גן
-16.1	2,827	100.0	14.5	-	871	משרד ראשי

לוח 5ה': פעולות וסכומים שנגבו לפי סניף – מעסיקים, 2019

גבייה		פעולות שנעשו				סניף
השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	הסכום שנגבה (אלפי ש"ח)	מזה : גביית כספים ועיקולים (%)	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה : לא-שכירים (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
12.7	643,682	27.3	1.0	12.8	45,906	סך הכל
22.4	38,268	22.5	-5.5	5.4	2,367	ירושלים
108.4	77,967	31.3	52.5	1.2	2,113	תל אביב
92.3	16,968	24.5	28.1	23.0	1,562	חיפה
-52.3	6,371	17.0	-5.1	3.1	835	אשדוד
-0.5	11,305	20.1	51.2	2.5	1,435	אשקלון
-13.1	23,315	21.1	22.0	22.9	4,227	באר שבע
130.6	17,496	19.8	48.9	-	697	בני ברק
1.2	38,954	29.9	-6.5	23.9	4,000	חדרה
-36.5	5,178	22.1	-5.0	20.3	691	חולון
-39.5	9,787	33.3	-31.3	9.8	1,233	טבריה
57.6	3,941	24.1	-0.8	15.9	819	יפו
15.0	57,686	31.2	10.7	6.8	3,605	כפר סבא
-19.9	7,596	38.8	-10.7	50.9	1,125	כרמיאל
32.1	22,723	29.2	-10.2	6.1	1,866	נהריה
-17.4	48,819	37.3	-9.4	39.1	3,654	נצרת
21.5	26,293	32.1	1.4	11.1	1,900	נתניה
-12.3	30,914	32.7	-35.9	10.9	955	עפולה
19.7	51,979	36.8	3.7	9.5	2,426	פתח תקוה
78.6	24,132	22.2	18.0	0.1	1,950	קריות
-17.1	12,910	14.6	-21.7	1.1	1,271	ראשון לציון
-21.6	40,664	12.7	-13.2	0.5	3,487	רחובות
36.0	29,061	18.9	6.1	1.6	2,131	רמלה
-14.4	7,903	19.4	11.2	2.6	923	רמת גן
54.7	33,454	95.3	24.6	-	634	משרד ראשי

גבייה באמצעות הטלפון

ב-2019 נעשו 90.8 אלף שיחות טלפון – עלייה של 4.1% לעומת 2018, והן היוו 57.5% מכלל פעולות הגובים. בשיחות הללו נגבו כספים באמצעות כרטיס אשראי ונעשו הסדרי חוב עם 25.1% מהחייבים. בסך הכל נגבו באמצעות הטלפון 702.8 מיליון ש"ח, שהם 86.8% מסך כל הגבייה בשנה זו.

מהתפלגות לפי סניפים עולה כי ברחובות נעשה המספר הרב ביותר של שיחות טלפון – 8,127 (71.8% מסך פעולות הגובים בסניף בשנה זו). שיעור הגבייה בסניף היה 13.9% והסכום שנגבה 33.4 מיליון ש"ח. בפתח תקוה נעשו 7,657 שיחות טלפון (71.1% מכלל הפעולות) עם שיעור גבייה של 36.5% בסכום של 77 מיליון ש"ח (לוח 6א').

מספר שיחות הטלפון שנעשו בקרב מבוטחים לא-שכירים ב-2019 היה 61.7 אלף – 54.7% מכלל פעולות הגובים בקבוצה זו. שיעור הגבייה היה 25% והסכום שנגבה 215.5 מיליון ש"ח – 90.6% מסך הגבייה מלא-שכירים. בלט בפעילות זו סניף פתח תקוה עם 5,831 שיחות (69.9% מכלל הפעולות בקרב לא-שכירים בסניף), שיעור גבייה של 34.4%, וסכום של 27.8 מיליון ש"ח (לוח 6ב').

בקרב המעסיקים נעשו 29.1 אלף שיחות טלפון (66.4% מסך הפעולות בקבוצה זו). שיעור הגבייה היה 25.3% והסכום שנגבה 487.3 מיליון ש"ח (לוח 6ג'). ברחובות נעשו 2,911 שיחות טלפון (83.5% מסך הפעולות בקרב המעסיקים בסניף), שיעור הגבייה היה 10.2%, והסכום שנגבה – 22.5 מיליון ש"ח.

לוח 6א': שיחות הטלפון וסכומים שנגבו לפי סניף, 2019

גבייה		שיחות טלפון				סניף
כאחוז מסך הכל	סך הכל (אלפי ש"ח)	אחוז השינוי לעומת השנה הקודמת	אחוז ההצלחות	כאחוז מסך כל הפעולות	סך הכל	
86.8	702,764	4.1	25.1	57.5	90,845	סך הכל
81.2	50,600	0.4	21.3	53.7	7,432	ירושלים
95.3	89,633	53.0	29.2	62.9	5,053	תל אביב
87.8	22,936	-2.8	27.9	53.5	2,782	חיפה
78.3	9,679	-32.2	17.7	46.6	2,565	אשדוד
76.9	13,746	59.3	16.8	60.5	3,844	אשקלון
66.1	28,131	32.9	15.1	48.3	7,200	באר שבע
90.4	17,577	74.7	18.7	61.6	1,277	בני ברק
78.0	37,680	-7.2	28.2	61.0	4,331	חדרה
73.0	8,060	48.6	18.6	46.4	2,353	חולון
61.4	9,700	-48.7	41.5	32.8	1,482	טבריה
87.2	10,190	9.8	19.7	55.4	3,257	יפו
88.8	66,971	36.9	35.7	55.4	5,883	כפר סבא
42.8	5,250	-17.7	27.0	40.5	1,155	כרמיאל
68.2	18,919	-22.3	29.1	35.1	1,432	נהריה
68.5	49,099	-35.5	37.0	58.6	4,678	נצרת
85.5	35,226	24.8	36.3	55.1	4,413	נתניה
93.9	33,860	-46.6	40.5	48.3	1,232	עפולה
95.0	76,997	48.5	36.5	71.1	7,657	פתח תקוה
81.6	26,119	5.1	26.1	48.0	2,720	קרית
65.3	16,194	9.6	17.6	64.9	3,939	ראשון לציון
63.3	33,418	4.4	13.9	71.8	8,127	רחובות
76.5	33,438	-16.8	18.2	60.8	6,728	רמלה
79.4	9,343	-7.7	32.2	36.4	1,305	רמת גן
100.0	973	100.0	18.4	100.0	38	משרד ראשי

לוח 6ב': שיחות הטלפון וסכומים שנגבו לפי סניף – לא-שכירים, 2019

גבייה		שיחות טלפון				סניף
מסך הכל	סך הכל (אלפי ש"ח)	אחוז השינוי לעומת השנה הקודמת	אחוז ההצלחות	מסך כאחוז מסך כל הפעולות	סך הכל	
90.6	215,469	7.3	25.0	54.7	61,702	סך הכל
70.7	16,993	2.2	20.2	50.9	5,828	ירושלים
91.7	14,748	44.0	26.6	58.4	3,460	תל אביב
85.1	7,779	-17.9	28.8	48.1	1,753	חיפה
90.8	5,444	-34.0	18.4	44.3	2,068	אשדוד
95.9	6,290	57.3	17.3	64.6	3,178	אשקלון
83.9	16,169	36.7	18.0	46.8	4,997	באר שבע
89.4	1,742	68.6	16.3	53.0	730	בני ברק
69.7	6,513	-10.8	31.2	47.9	1,486	חדרה
78.0	4,576	68.7	17.4	45.6	1,996	חולון
64.5	3,880	-55.9	54.7	21.9	719	טבריה
92.5	7,168	7.4	19.2	55.6	2,817	יפו
85.6	15,206	56.2	34.6	48.1	3,375	כפר סבא
59.0	2,751	0.8	30.1	43.9	758	כרמיאל
51.6	2,596	-20.9	36.6	25.0	552	נהריה
74.5	17,047	-37.9	41.9	60.6	2,623	נצרת
85.5	12,734	38.7	36.1	50.5	3,088	נתניה
76.1	3,908	-50.1	42.7	37.0	590	עפולה
95.6	27,770	63.7	34.4	69.9	5,831	פתח תקוה
72.4	5,709	-3.4	28.8	38.7	1,439	קריות
81.0	9,626	24.4	19.1	63.2	3,035	ראשון לציון
89.3	10,862	19.9	15.9	66.5	5,216	רחובות
85.8	12,559	-22.0	18.2	59.2	5,292	רמלה
88.2	3,401	-18.4	33.5	32.7	871	רמת גן
-	-	-	-	-	1	משרד ראשי

לוח 6ג': שיחות הטלפון וסכומים שנגבו לפי סניף – מעסיקים, 2019

גבייה		שיחות טלפון				סניף
מסך הכל	סך הכל (אלפי ש"ח)	אחוז השינוי לעומת השנה הקודמת	אחוז ההצלחות	מסך כל הפעולות	סך הכל	
85.3	487,295	-2.1	25.3	66.4	29,143	סך הכל
87.8	33,606	-5.4	25.1	67.8	1,604	ירושלים
96.0	74,885	77.0	34.8	75.4	1,593	תל אביב
89.3	15,157	41.3	26.5	65.9	1,029	חיפה
66.5	4,235	-23.4	14.9	59.5	497	אשדוד
66.0	7,456	69.5	14.4	46.4	666	אשקלון
51.3	11,963	25.0	8.6	52.1	2,203	באר שבע
90.5	15,835	83.6	21.9	78.5	547	בני ברק
80.0	31,167	-5.2	26.7	71.1	2,845	חדרה
67.3	3,484	-10.8	24.9	51.7	357	חולון
59.5	5,819	-39.4	29.1	61.9	763	טבריה
76.7	3,021	28.7	23.2	53.7	440	יפו
89.7	51,765	17.5	37.2	69.6	2,508	כפר סבא
32.9	2,499	-39.1	21.2	35.3	397	כרמיאל
71.8	16,323	-23.2	24.3	47.2	880	נהריה
65.7	32,052	-32.3	30.7	56.2	2,055	נצרת
85.5	22,492	1.1	36.8	69.7	1,325	נתניה
96.9	29,952	-42.9	38.5	67.2	642	עפולה
94.7	49,227	14.6	43.2	75.3	1,826	פתח תקוה
84.6	20,410	16.8	23.1	65.7	1,281	קרית
50.9	6,569	-21.8	12.4	71.1	904	ראשון לציון
55.5	22,556	-15.3	10.2	83.5	2,911	רחובות
71.8	20,879	10.0	18.4	67.4	1,436	רמלה
75.2	5,941	25.1	29.5	47.0	434	רמת גן
100.0	973	100.0	18.9	-	37	משרד ראשי

מכירת חפצים מעוקלים

במסגרת פעולות האכיפה, המעקלים מוציאים חפצים מביתם או מעסקיהם של החייבים שהגובים סבורים כי אין סיכוי לגבות מהם ישירות את החוב, ומעבירים אותם למחסן זמני בקרבת הסיניף. אם החייב מסדיר את החוב בתוך שלושה שבועות ממועד הוצאת החפצים הוא יכול לקבלם חזרה, ואם לא – החפצים מועברים לחברה המטפלת באחסונם ובמכירתם במכרזים פומביים. הנתונים בפרסום זה נלקחו מדוחות של תוצאות המכירה הנרשמות בסופו של דבר בחשבונו של החייב.

ב-2019 נמכרו במסגרת זו 62 חפצים בלבד – מרביתם כלי רכב – בסכום כולל של 1,373.9 אלפי ש"ח. לאחר ניכוי הוצאות העיקולים והמכירה הסתכמה ההכנסה נטו מן המכירה ב-1,267.5.4 אלף ש"ח, כלומר 92.3% מערך המכירה (לוח 7א').

מכירת החפצים כרוכה בשלושה סוגי הוצאות: עלות האחסון בחברת המכירות, דמי מכירה (כ-10%-15% מהנכס הנמכר) ועלות הוצאת החפצים, הנגבית מהחייבים. 33.9% מהפריטים שנמכרו היו בסניף נצרת (לוח 7ב').

לוח 7א': מכירות של חפצים והכנסות (מספרים מוחלטים ואחוזים), 2015-2019

סך כל ההכנסה (אלפי ש"ח)			החפצים שנמכרו			שנה
אחוז ההכנסה נטו מהברוטו	נטו (בניכוי הוצאות)	ברוטו (לפני ניכוי הוצאות)	אחוז השינוי לעומת השנה הקודמת	מזה: כלי רכב	סך הכל	
78.3	1,305	1,667	8.6	71	76	2015
74.2	798	1,075	15.8	76	88	2016
75.8	1,346	1,776	28.4	104	113	2017
77.4	2,547	3,292	44.2	147	163	2018
92.3	1,268	1,374	-62.0	53	62	2019

לוח 27': ההכנסות ממכירות של חפצים לפי סניף, 2019

סך כל ההכנסה (ש"ח)			החפצים שנמכרו		סניף
אחוז ההכנסה נטו מהברוטו	נטו (בניכוי הוצאות)	ברוטו (לפני ניכוי הוצאות)	מזה : כלי רכב	סך הכל	
92.3	1,267,554	1,373,948	53	62	סך הכל
70.2	6,041	8,600	1	1	אשדוד
72.7	79,391	109,149	5	7	באר שבע
-	-	-	-	-	בני-ברק
72.0	27,891	38,741	2	3	חדרה
74.8	30,619	40,954	2	3	חולון
-11.7	-546	4,680	1	2	טבריה
-	-	-	-	-	יפו
79.7	161,551	202,694	5	6	ירושלים
76.0	27,676	36,403	2	3	כפר סבא
-	-	-	-	-	כרמיאל
77.4	82,732	106,939	4	5	נהריה
116.9	613,787	525,088	21	21	נצרת
78.6	85,845	109,276	5	5	נתניה
74.1	17,107	23,086	2	2	פתח תקווה
81.4	111,622	137,140	1	2	ראשלי"צ
-	-	-	-	-	רחובות
76.4	23,838	31,198	2	2	רמלה
-	-	-	-	-	רמת-גן
-	-	-	-	-	תל-אביב

עיקול נכסים שבידי צד שלישי

במקביל לפעולות הנעשות במישרין עם החייבים, נשלחות דרישות עיקול על נכסים כספיים ורכוש המצויים בידי צד שלישי:

- **נכסים בבנקים:** עיקולים על נכסים בבנקים, כגון חשבונות עובר ושב (עו"ש), ניירות ערך, איגרות חוב, תוכניות חיסכון ומטבע חוץ. המוסד רשאי לעקל ולתפוס במידת הצורך גם כספות.
- **קופות גמל:** עיקול תוכניות חיסכון בקופות גמל ופנסיה. המוסד רשאי לדרוש את פירוק תוכניות החיסכון והעברת התמורה לכיסוי החוב.
- **חברות אשראי:** עיקול סכומי כסף ויתרות זכות המגיעים לחייב המצויות אצל חברות האשראי כתוצאה מפעילות מסחרית בעסקיו.
- **עיקולי רכב:** עיקולים של כלי רכב הרשומים במשרד הרישוי במשרד התחבורה. אם החייב אינו פורע את חובו בפרק זמן נתון, המוסד רשאי להעמיד את כלי הרכב המעוקלים למכירה.
- **מוטבים:** עיקול של יתרת זכות של ספקים ונותני שירותים למשרדי ממשלה על-פי הרשימות המצויות אצל החשב הכללי במשרד האוצר.
- **אחרים:** עיקולי משכורות, דמי שכירות, רישום עיקולים על נכסי דלא נידי הרשומים במשרדי המקרקעין (הטאבו) ועוד.

מספר דרישות העיקול מצד שלישי ב-2019 היה 2,798.2 אלף – ירידה של 6.6% לעומת 2018. 69.8% בהן מבנקים, 5.5% מקופות גמל, 9.4% מחברות אשראי ו-0.9% לעיקול רכב (לוח א8). ב-18.2% מן הדרישות נעשה עיקול בפועל (לוח ב8). אין ברשותנו נתונים על סכומי החוב שנגבו בדרך זו. 64.4% מן הדרישות לעיקול לא התקיימו בגלל העדר נכסים או שלא היה אפשר לעקלם או שהם כבר עוקלו לזכות אחרים. ב-3.8% מן הדרישות טרם התקבלה תשובה מהיעד שאליו הופנה צו העיקול.

מבדיקה של שיעורי העיקולים בכלל הדרישות מצד שלישי, נמצא כי במשרד התחבורה ובבנקים שיעור הביצוע היה גבוה ביותר – 89.2% ו-21.9% בהתאמה – משום שלמוסד מידע רב יותר על בעלות על כלי רכב במשרד התחבורה מאשר על שאר יעדי העיקול.

מ-2011 בעקבות שינוי בפקודת המיסים (גבייה), נשלח צו עיקול אחד בעבור כל חייב למרכז הבנק, והוא אמור לסרוק את כל חשבונות החייב שבסניפיו, לאתר אותם ולעקל את נכסיו. לפני כן נדרש המוסד לשלוח דרישות עיקול לכל חייב לכל סניפי הבנק כדי לבצע עיקולים. שינוי זה, המייעל את פעולות העיקול וחוסך בעלויותיהן, הגדיל בשיעור ניכר את הסיכוי להצלחת העיקולים בבנקים. כך למשל, שיעור העיקולים בבנקים בכלל העיקולים מצד שלישי עלה מ-8.7% ב-2010 ל-21.9% ב-2019 (לוח ג8). בסך הכל עוקלו נכסים מצד שלישי בסכום של 72.8 מיליון ש"ח (לוח ה8).

בשיעורי עיקולים מצד שלישי בקרב לא-שכירים בלטו הסניפים כרמיאל (28.4%) ובני ברק (27.6%) (לוח ו8), ובקרב המעסיקים בני ברק (31.8%) ואשקלון (29.3%) (לוח ז8).

שיעור העיקולים מהבנקים ירד בין שתי השנים מ-65.2% ל-61.8%, וממשרד התחבורה (רכב) היה הגבוה ביותר, למרות מספרם הקטן: 95.4% מתוך 23.4 אלף דרישות שנשלחו למשרד התחבורה (לוח ח8').

לוח א'8: עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי יעד העיקול – לא שכירים ומעסיקים, (מספרים מוחלטים באלפים ואחוזים), 2015-2019

יעד העיקול (אחוזים, סה"כ = 100%)						דרישות עיקול		שנה
אחרים	מוטבים	משרד התחבורה	חברות אשראי	קופות גמל	בנקים	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	סך הכל (באלפים)	
סך הכל								
25.9	0.7	0.5	12.6	14.4	45.9	99.3	3,495.94	2015
21.9	0.3	0.7	6.6	14.9	55.4	0.6	3,516.18	2016
14.4	0.5	0.9	9.0	9.8	65.2	-28.1	2,526.65	2017
20.3	0.5	0.8	8.8	7.8	61.8	18.5	2,994.39	2018
0.0	14.4	0.9	9.4	5.5	69.8	-6.6	2,798.17	2019
לא-שכירים								
20.7	0.6	0.5	13.6	19.7	44.9	90.5	2,551.60	2015
12.5	0.3	0.7	5.1	20.6	60.7	-0.3	2,543.40	2016
13.5	0.3	0.8	6.2	12.9	66.1	-24.5	1,920.46	2017
14.9	0.3	0.6	6.5	11.3	66.1	6.7	2,048.30	2018
0.0	10.9	0.8	6.9	8.5	72.9	-11.4	1,815.81	2019
מעסיקים								
40.1	1.0	0.6	9.8	0.0	48.4	127.8	944.34	2015
46.6	0.6	0.7	10.5	0.0	41.5	3.0	972.78	2016
17.0	1.1	1.3	18.2	0.0	62.2	-37.7	606.20	2017
31.8	0.9	1.1	13.7	0.0	52.4	56.1	946.09	2018
0.0	20.9	1.0	13.9	0.0	64.1	3.8	981.67	2019

**לוח ב'8: עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי יעד העיקול והתוצאה – לא שכירים ומעסיקים,
(מספרים מוחלטים ואחוזים), 2019**

תוצאה (אחוזים, סה"כ = 100%)				דרישות עיקול	יעד העיקול
לא ידוע	לא התקבלה תשובה	לא נעשה עיקול	נעשה עיקול		
סך הכל					
13.7	3.8	64.4	18.2	2,797,584	סך הכל
13.4	0.1	64.5	21.9	1,953,021	בנקים
32.0	1.2	66.2	0.7	153,653	קופות גמל
3.0	6.9	77.6	12.6	262,521	חברות אשראי
1.3	-	9.5	89.2	24,078	משרד התחבורה
15.6	20.6	57.5	6.3	404,311	אחר
לא-שכירים					
16.8	2.4	62.2	18.6	1,815,905	סך הכל
14.9	0.1	62.6	22.5	1,324,169	בנקים
32.0	1.2	66.2	0.7	153,522	קופות גמל
3.0	4.8	82.9	9.3	125,594	חברות אשראי
1.5	-	5.1	93.5	13,838	משרד התחבורה
27.7	17.6	47.2	7.5	198,782	אחר
מעסיקים					
7.9	6.2	68.4	17.5	981,679	סך הכל
10.4	0.1	68.7	20.9	628,852	בנקים
46.6	19.1	33.6	0.8	131	קופות גמל
2.9	8.8	72.7	15.7	136,927	חברות אשראי
1.1	-	15.4	83.6	10,240	משרד התחבורה
3.9	23.4	67.6	5.2	205,529	אחר

לוח 8ג': עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי יעד העיקול ולפי סניף, 2019

יעד העיקול (אחוז מסך הכל)			דרישות עיקול			סניף
חברות אשראי	קופות גמל	נכסים בבנקים	השינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מזה: לא-שכירים (%)	סך הכל (מספרים מוחלטים)	
9.4	5.5	69.8	-6.6	64.9	2,796,778	סך הכל
6.1	6.8	71.0	3.0	66.9	51,063	אשדוד
9.7	6.7	67.7	-9.5	62.7	49,276	אשקלון
5.7	5.3	74.8	2.6	74.2	220,814	באר שבע
5.8	3.2	81.0	29.9	80.6	53,701	בני ברק
11.8	6.7	65.3	-3.1	64.0	243,459	חדרה
9.3	6.5	66.8	-8.9	64.6	43,306	חולון
11.6	5.8	67.2	-6.6	63.0	102,850	חיפה
9.6	4.8	68.0	-11.0	66.4	97,690	טבריה
10.9	6.6	65.8	-10.7	62.1	89,913	יפו
8.1	5.6	75.1	-2.9	77.1	459,518	ירושלים
9.9	5.2	65.1	-11.6	53.1	97,341	כפר סבא
5.0	3.5	76.6	-1.3	64.6	47,929	כרמיאל
7.9	5.2	70.8	-5.2	64.2	100,410	נהריה
10.4	5.4	69.2	-14.6	56.4	354,647	נצרת
13.5	4.5	67.7	-4.4	57.0	120,519	נתניה
11.9	5.8	65.1	-5.7	57.6	61,423	עפולה
8.7	5.7	68.5	-15.6	61.4	89,371	פתח תקוה
7.9	5.1	71.0	-0.2	57.6	49,661	קריות
10.1	5.4	61.2	-7.4	62.6	57,469	ראשלי"צ
10.5	5.7	65.6	-8.2	59.9	101,370	רחובות
8.3	4.3	73.5	-1.9	67.4	112,235	רמלה
11.9	5.3	65.4	-8.3	56.2	69,637	רמת גן
9.5	5.5	67.0	-18.4	60.4	123,141	תל אביב
17.1	-	62.9	-93.9	-	35	משרד ראשי

לוח ד'8: עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי סניף, 2019

סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	דרישות עיקול			סניף
	מזה: נעשה עיקול		סך הכל	
	אחוזים	מספרים מוחלטים		
72,842	18.2	509,227	2,796,778	סך הכל
1,451	17.3	8,852	51,063	אשדוד
1,434	19.5	9,631	49,276	אשקלון
5,491	18.9	41,699	220,814	באר שבע
674	17.4	9,336	53,701	בני ברק
6,013	17.6	42,936	243,459	חדרה
1,033	19.2	8,328	43,306	חולון
2,492	19.3	19,850	102,850	חיפה
3,105	19.6	19,115	97,690	טבריה
2,228	17.4	15,685	89,913	יפו
8,576	16.2	74,337	459,518	ירושלים
3,392	17.4	16,955	97,341	כפר סבא
1,170	21.4	10,236	47,929	כרמיאל
3,106	19.4	19,463	100,410	נהריה
11,289	18.9	66,991	354,647	נצרת
2,517	19.1	23,008	120,519	נתניה
1,936	19.9	12,229	61,423	עפולה
2,401	19.2	17,124	89,371	פתח תקוה
1,434	18.0	8,953	49,661	קריות
1,586	17.7	10,172	57,469	ראשלי"צ
3,275	19.1	19,379	101,370	רחובות
2,660	19.3	21,633	112,235	רמלה
2,147	18.0	12,563	69,637	רמת גן
3,431	16.8	20,748	123,141	תל אביב
1	11.4	4	35	משרד ראשי

לוח ה'8: עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי סניף – לא-שכירים, 2019

דרישות עיקול				סניף
סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	מזה: נעשה עיקול		סך הכל	
	אחוזים	מספרים מוחלטים		
25,493	18.6	337,767	1,815,899	סך הכל
552	18.0	6,138	34,173	אשדוד
474	19.5	6,038	30,913	אשקלון
2,069	19.4	31,724	163,917	באר שבע
352	17.1	7,409	43,256	בני ברק
2,567	17.8	27,781	155,683	חדרה
375	20.1	5,627	27,989	חולון
893	20.7	13,443	64,820	חיפה
980	19.5	12,665	64,838	טבריה
869	18.2	10,153	55,804	יפו
4,348	15.5	54,961	354,097	ירושלים
785	20.2	10,440	51,649	כפר סבא
270	22.2	6,860	30,969	כרמיאל
933	20.4	13,136	64,488	נהריה
3,160	18.4	36,838	199,942	נצרת
896	19.7	13,556	68,711	נתניה
517	21.3	7,524	35,356	עפולה
809	20.2	11,098	54,892	פתח תקוה
436	21.3	6,091	28,616	קריות
497	20.1	7,222	35,982	ראשון לציון
1,122	20.6	12,530	60,696	רחובות
903	19.3	14,602	75,590	רמלה
670	19.6	7,660	39,129	רמת גן
1,016	19.2	14,271	74,389	תל אביב
				משרד ראשי

לוח 18: עיקול נכסים שבידי צד שלישי לפי סניף – מעסיקים, 2019

דרישות עיקול				סניף
סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	מזה: נעשה עיקול		סך הכל	
	אחוזים	מספרים מוחלטים		
47,349	17.5	171,460	980,879	סך הכל
899	16.1	2,714	16,890	אשדוד
960	19.6	3,593	18,363	אשקלון
3,422	17.5	9,975	56,897	באר שבע
322	18.4	1,927	10,445	בני ברק
3,446	17.3	15,155	87,776	חדרה
659	17.6	2,701	15,317	חולון
1,599	16.8	6,407	38,030	חיפה
2,124	19.6	6,450	32,852	טבריה
1,359	16.2	5,532	34,109	יפו
4,228	18.4	19,376	105,421	ירושלים
2,607	14.3	6,515	45,692	כפר סבא
900	19.9	3,376	16,960	כרמיאל
2,172	17.6	6,327	35,922	נהריה
8,130	19.5	30,153	154,705	נצרת
1,621	18.2	9,452	51,808	נתניה
1,419	18.0	4,705	26,067	עפולה
1,592	17.5	6,026	34,479	פתח תקוה
998	13.6	2,862	21,045	קריות
1,089	13.7	2,950	21,487	ראשון לציון
2,153	16.8	6,849	40,674	רחובות
1,757	19.2	7,031	36,645	רמלה
1,476	16.1	4,903	30,508	רמת גן
2,415	13.3	6,477	48,752	תל אביב
1	11.4	4	35	משרד ראשי

השפעה מאוחרת של פעולות הגובים

הקדמה

כל תושב ישראל שמלאו לו 18 מבוטח בביטוח הלאומי ומחויב בתשלום דמי ביטוח לאומי. מי שאינו משלם את דמי הביטוח, המוסד פועל כדי לגבות את חובו. אחת הדרכים היא באמצעות גובים – בשיחת טלפון למבוטח או בהגעה לביתו.

הביקור בבית, גם אם החוב אינו נגבה בו, מאיץ את הסדרת החוב. בפרק זה נציג נתונים ממחקר שניסה לאמוד את ההשפעה המאוחרת של ביקורי הגובים בבתים על תשלום החובות. במרבית המקרים נסיונות הגבייה ממשיכים לאחר הביקור – בביקור נוסף או בשיחת טלפון, אך תשלום החוב עשוי להיות מושפע מגורמים נוספים ולא דווקא מהביקור הראשון.

שיטה

המחקר בחן את התפתחות החובות של המבוטחים עם פעולות גבייה ובלעדיהן, כדי לבדוק את יעילותן. לצורך כך נלקחו כל בעלי יתרת חובה ביוני 2019, ומהם הושמטו מי שתושבותם בוטלה¹ או שלא היו בחיים ביום הבדיקה. לקבוצה אחת נשלח גובה הביתה, לקבוצה השנייה נעשו שיחות טלפון ולקבוצה השלישית גם נשלח גובה וגם נעשו שיחות טלפון. קבוצת הביקורת היתה בעלי חוב ללא נסיונות גבייה.

החלוקה לקבוצות נעשתה על פי נסיונות הגבייה ביוני בלבד, כך שמי שלא נעשו פעולות עבורו ביוני סווג כמי שלא נעשו עבורו פעולות כלל. היום הקובע הוגדר כמועד הפעולה הראשונה ביוני 2019, ובמקרה שלא נעשתה – 1 ביוני.

כדי לבחון את השתנות החוב, חושב לכל שבוע, מהיום הקובע, **יחס החוב**: גובה החוב בשבוע נתון מחולק בגובה החוב בשבוע 0 (היום הקובע). בשבוע 0 יחס החוב הוא 100%. כך לדוגמה מי ששילם חלק מהחוב בשבועות שלאחר שבוע 0, יחס החוב שלו ירד לפחות מ-100%, ומי ששילם את מלוא החוב – ירד ל-0%. בדומה, מבוטח שלא שילם וחובו גדל – יחס החוב עלה ליותר מ-100%. יחס החוב נבדק במהלך 20 שבועות, כ-5 חודשים, כלומר כמעט עד סוף השנה.

להלן הנוסחה לשיטת חישוב יחס החוב:

$$DR_t = \frac{D_t}{D_{t=0}}$$

כאשר:

DR_t – יחס החוב בשבוע t

D_t – יתרת החוב בשבוע t , שקלים

$D_{t=0}$ – יתרת החוב בשבוע 0, שקלים

$t \in [0,20]$

¹ יתרת החוב אינה מתאפסת עם ביטול התושבות וממשיכה לצבור ריבית וקנסות.

תוצאות

לוח 9 מציג את המבוטחים לפי פעולות הגבייה ואת יתרת החוב שלהם בשבוע 0. למרביתם (97.9%) לא נעשו פעולות גבייה, וגובה החוב הממוצע היה נמוך בהרבה מהקבוצות האחרות – 5,505 ש"ח. יש לציין כי הפעולות אינן אקראיות אלא סלקטיביות: הן נעשות רק על פי קריטריונים של גובה החוב ועומק הפיגור. מ-5,888 המבוטחים שנעשו להם פעולות גבייה, ב-3,848 נעשה ביקור גובה בלבד. קבוצה זו מאופיינת ביתרת חוב גבוה – 13,496 ש"ח, ועומק פיגור של 34.8 חודשים לעומת 16.2 בממוצע לכל המבוטחים.

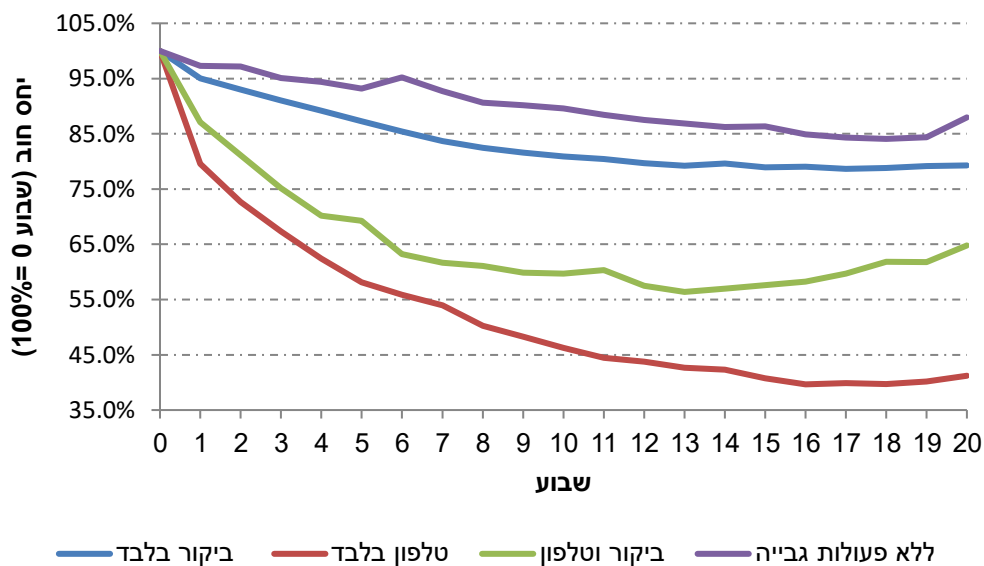
מבדיקה של מצב החוב לאחר 20 שבועות, עלו הממצאים האלה (תרשים 1):

- בקרב מבוטחים ללא כל פעולות החוב כמעט לא השתנה והוא ירד ל-88% בלבד מרמתו בשבוע 0.
- עם ביקור בבית צומצם החוב ונותר 79.3% מרמתו הראשונה.
- עם ביקור בבית ושיחת טלפון² יעילות הגבייה גדלה והחוב ירד ל-64.8%.
- עם שיחת טלפון בלבד החוב ירד בעקביות והגיע ל-41.2% מהחוב המקורי בהתחלה. מכאן עולה כי שיטת הגבייה היעילה ביותר היא שיחת טלפון.

לוח 9: בעלי חוב וחוב ממוצע, שבוע 0, יוני 2019

ביקור גובה	שיחת טלפון	מספר החייבים	ממוצע יתרת חוב (ש"ח)	עומק הפיגור (ימים)
סך הכל		280,043	5,505	16.2
לא	לא	274,155	5,292	15.9
	כן	1,793	19,185	16.4
כן	לא	3,848	13,496	34.8
	כן	247	17,731	28.4

תרשים 1: התפתחות חוב ממוצע לפי פעולת הגבייה, 2019

² טלפון או ביקור – המוקדם בהם בחודש יוני.

מבחני איתנות לתוצאות (robustness)

הניתוח שלעיל הציג את שיטות הגבייה של הביטוח הלאומי ואת יעילותן, אך הוא אינו מביא בחשבון כמה גורמים בעלי פוטנציאל השפעה גבוה על התוצאות:

- מבוטחים ללא פרטי קשר, שאפשר להגיע אליהם רק בביקור בבית: ייתכן שהם בעלי מאפיינים ייחודיים המקשים על גביית החוב ולכן תיתכן הטחה של התוצאות.
- אינטנסיביות הנסיונות לגבייה: בניתוח לא צוין מספר הפעולות לכל חייב (לעיתים נעשו יותר מפעולה אחת). ההערכה היא שכל פעולה נוספת מגדילה את ההסתברות לגביית החוב.
- נקודת הזמן לניתוח: הניתוח נעשה למי שהיו בעלי חוב ביוני 2019 והובאה בחשבון רק הפעולה הראשונה ביוני, אך ייתכן כי נעשו פעולות כבר לפני יוני.
- הבדלים בין מבוטחים בעומק הפיגור: בשבוע 0 יש גם מבוטחים עם חוב חדש יחסית וגם מבוטחים עם חוב ישן ועומק פיגור גדול. ייתכן שעומק הפיגור מהווה אומדן המנבא את נכונותו של המבוטח להסדיר את חובו.
- משלוח הודעות לחייבים: יתרת החוב ללא פעולות גבייה יורדת לאחר 20 שבועות ל-88% מרמתו הראשונה, בשל ההודעות הנשלחות לחייבים. הניתוח אינו מביא בחשבון את ההודעות האלה והשפעתן.

כדי להתמודד עם סוגיות אלו נעשה לתוצאות מבחן איתנות (robustness test) ונבחנו הן האינטנסיביות של נסיונות הגבייה (מספר הפעמים שבהן נעשו פעולות) והן מועד הפעולה ביחס לתאריך הקובע, שבוע 0. מבחן האיתנות בחן עד כמה משפיעה כל פעולה נוספת על גובה החוב. המודל מכיל קבועי זמן שנועדו למנוע שונות בגובה החוב הנובעת מהתפתחותו הטבעית בעקבות ריבית והצמדה המוטלים עליו.

מתוצאות מבחן האיתנות עולה כי לאינטנסיביות של נסיונות הגבייה יש השפעה – כל פעולה נוספת מפחיתה את חוב המבוטחים. תוצאה זו מובהקת ונכונה לשני סוגי הגבייה וובשני המועדים – לפני ואחרי שבוע 0, אך הגבייה הטלפונית יעילה יותר מביקורים פיזיים. כך למשל לאחר שבוע 0 שיחת טלפון נוספת תפחית את החוב ב-2,328 ש"ח בממוצע, לעומת ביקור, המפחית חוב ב-198 ש"ח בלבד. התוצאה הזו מעניינת כי ביקורים חוזרים נעשים רק לאוכלוסייה שממילא נכונתה לתשלום והסדרת חוב נמוכה, וכך אף שנעשים עוד ועוד ביקורים, החוב אינו קטן אלא גדל.

לוח 10: תוצאות רגרסיה, משתנה תלוי יתרת חוב

(1)	
-395.9*** (12.1)	חותך
0.9*** (0)	יתרת חוב, שבוע 0, אלפי ש"ח
-403.4*** (34.1)	מספר ביקורים בבית, בחודשים ינואר-מאי 2020
-198.8*** (13.8)	מספר ביקורים בבית, בחודשים יוני-דצמבר 2020
-939.8*** (28.7)	מספר שיחות טלפון, בחודשים ינואר-מאי 2020
-2328.4*** (14.9)	מספר שיחות טלפון, בחודשים יוני-דצמבר 2020
כך	קבועי זמן
5,883,574	N
0.895	R ²

סיכום ומסקנות

המחקר בדק את התפתחות החוב הממוצע של בעלי חוב לביטוח הלאומי שהמוסד פעל לגביית חובם לעומת בעלי חוב שלא נעשו להם פעולות. מהתוצאות עולה כי שיחת טלפון תרמה לצמצום החוב ברמה הגבוהה ביותר לעומת ביקור בית או שילוב של ביקור וטלפון. למעשה, לגבייה באמצעות ביקור בבית היתה ההשפעה הקטנה ביותר על צמצום החוב.

